

Словник говірок Південного Підляшшя

1. **аби́** – аби тільки, лиш
2. **ано́** – лише, але, тільки, загально говорять тільки і ту^олько
3. **а́нъол** – ангел
4. **бабу́ля**, -і – бабуся а також на повитуху кажуть **бабу́ля** і **ба́бка**
5. **ба́рзо** – дуже і рідше **ве́льме**
6. **ба́йки** – так собі, ані добре ані кепсько
7. **балага́н**, -а – дровняк
8. **баль**, -я – балка
9. **ба́ба**, -и – жінка
10. **батаре́йка**, -і – ліхтарик
11. **бара́нок**, -нка або **бараня́ча ша́пка**, -і – чоловіча шапка з баранячої або ягнячої шкіри з волоссям на верх
12. **барабо́ла**, -і – картопель, загально виступає **карто́хель**, -я, **карто́хлі**, -ів і -у^ов
13. **баль**, -у – бенкет
14. **бе́лька**, -і – балка
15. **бо́цян**, -а, **бо́цьон**, -а, **бу́сьон**, -а і **бу́сюн**, -а – лелека, черногуз, бусел (переважно говорять – бусьон і бусюн а боцян в хмацькій говірці)
16. **бу́лій** – більш, загально говорять на Підляшші **бу^ольш** (архаїчна говірка – село Докудово, пов. Біла-Підляська)
17. **бі́ле** – який небудь, будь-який, теж який-небудь, будь-який
18. **бляск**, -у – блиск
19. **бре́жка**, -і – мережка
20. **бунькі́**, буньок – баньки, бульки, бульбашки, теж говорять – **банькі́**
21. **бу́рка**, -і – вовняна спідниця а також чоловічий плащ із сукна
22. **бисе́да**, -и і **бесе́да**, -и – бенкет
23. **бу́дьби** – мов, неначе

24. бутéлька, -і – пляшка
25. бў́лка, -і – буханка
26. бленкі́тни, -ого – блакитний
27. браті́ха, -і – братова
28. бі́дло, -а – худоба, також рідко худóба
29. бильмó, -а – біла частина ока
30. бі́ті, бив – бути, загально говорять бу́ти, був, бў́ду (архаїчна говірка – село Докудово, пов. Біла-Підляська)
31. бі́ль, -і – білість
32. ви́шки, ви́шок – стеля з жердин в хліві
33. вчéсни, -ого – ранній, теж ра́нні, раннього
34. вۇ́дка, -і – горілка, загально говорять горі́лка
35. вечóрки, -ів і -уов – вечорниці
36. ванéнка, -і – ванночка
37. врóда, -и – урожай, теж врожа́й, -ю і врожі́й, -ю
38. вéльме і вéльмо – дуже, переважно говорять ба́рзо
39. віно́, -а – придане, посаг
40. враз – все таки, теж всьо́ таки
41. вовня́нка, -і – назва спідниці з вовни, одностайного кольору
42. всто́нжичка, -і – стрічка, стьо́жка, переважно говорять кита́йка, -і
43. втоді́ і тоді́ – тоді
44. вчéсне – рано, переважно говорять ра́но
45. вчéсна – рання теж рання
46. ведéлець, -я і видéлець, -я – виделка
47. ве́ртяха, -і – макітра теж макітра, -и і маку́отра, -и
48. васерва́га, -і – ватерпас ,
49. вца́ле – зовсім, теж зовсім і зовсю́ом
50. ва́лочок, -чка – зборка
51. ві́дати, ві́даю – знати, також знати
52. ванéлька, -і – ванночка
53. встрéча, -і – зустріч, також зу́стріч, -і
54. во́дка, -і – горілка, загально говорять горі́лка, -і
55. віздоровити, віздоровив – видужати, теж видужати, видужаю

- 56. віте і ві^ете – ви
- 57. власне – саме
- 58. влúчка, -і – гарус
- 59. вружба, -и – ворожба і рідко ворожба, -и
- 60. воробéль, -і /-я/ і воробúх, -а – горобець
- 61. всьоромнó – всеодно
- 62. вáрта, -и – караул
- 63. верхóм – вершки
- 64. волоші́к, волошакú – квасоля, переважно говорять – шабл́і, -шабéль (Русили, гм. Подедвір'я, пов. Парчів)
- 65. встромит́ися, встромлю́ся – влізти в якусь пропасть (про-валля), впасти в таке місце, з якого важко вилізти
- 66. втикáти, втикáю – тікати
- 67. ви́битки, -ток – назва ігри (забави) в яйця на Великдень
- 68. ву^он, вун, його – він, також він
- 69. гарашкува́ти, -ого – кудрявий
- 70. га́рди, -ого – гордовитий
- 71. галі́чка, -і а також голі́чка, -і – гілка, галузка, вітка
- 72. гляді́ти, гляджú – пильнувати
- 73. гуля́чка, -і і гулі́чка, -і, гулі́ка, -і – галузка
- 74. годі́не, -я і оді́не, -я – одежа, одяг, теж óдяг, -у і óдежа, -и
- 75. голя́чка, -і і голі́чка, -і – гілка, галузка
- 76. гу́ставка, -і – вставка, вшивка
- 77. грéблиско, -а і гра́блиско, -а – грабильно, ручка в граблях
- 78. громні́ця, -і – груба з жовтого воску свіча
- 79. го́синь, -и – осінь теж óсинь, -и
- 80. гу́жши, -ого – вужчий
- 81. гу́са, гус – вуси, вуса
- 82. грицúхі, -ів і -у^ов – коржики
- 83. горá, -и – горище
- 84. гурóк, -рка – огірок
- 85. голо́дня, -і – ненажери
- 86. гне́сти, гнечú – бгати
- 87. го́де – тут, сюди
- 88. гінде – там

89. го́мачка, -і – роздрібнений сир зі сметаною
90. гого́тати, гого́таю – щедрувати, теж щодрува́ти, щодру́ю
91. гобо́ра, -и – хлів для корів
92. га́рнітур, -у – костюм
93. га́рну́шок, -шка – горщикок, також – го́рщичок, -чка
94. га́ліфе – назва чоловічих штанів до чобіт
95. ге́з, ге́за – гедз, мн. гзи, гзі́в і гзу́^ов
96. го́ринь, -го – назва купчих ниток яскравого червоного кольору
97. го́риністик, -а – назва смугастої літньої спідниці
98. до́ма, -и – дім
99. дзю́ра, -и – діра, теж дира́, -и
100. допу́ки – доки, переважно гоовря́ть докі́ль і доку́^оль
101. дзі́сь, дзі́сяй, дзі́сяка – сьогодні
102. дзя́дко, -а – дідусь, переважно говорять диду́льо, -я
103. диду́льо, -я і дідо́к, дідка́ – дідусь
104. дивчи́цьки, -ого, дівчи́цьки, -ого, диво́цьки, -ого – дівочий
105. дитю́к, -а – дитя, теж диті́, диті́та (Володавський повіт)
і дитя, дитя́та (пов. Біла-Підляська)
106. дримота́ти, дримочу́ і дримати́, дрима́ю – дрімати
107. допі́р – допіру, щойно, теж щойно
108. докі́ль і доку́^оль – доки
109. ду́жо і мні́го, мні́го – багато
110. дво́рець, -і -я/ – подві́р'я
111. ді́мник, -а – комин, димар, а також ко́мин, -а
112. дива́н, -а – килим
113. допі́ричка – допіру
114. дощі́пно, доді́брано до стану, до фі́гури (одяг)
115. дощані́й, -ого – дощовий
116. дню́^овка, -і і дні́вка, -і – поденна робота
117. диль, -я – груба дошка, яка служить до будови будинку
118. дру́жко́, -а – весільний староста
119. дупі́р – допіру, щойно, теж щойно
120. дру́щи, дру́щів – дрі́жджа а також дрі́жджа, дрі́ждж
121. до́хтур, -а – лікар, теж лі́кар, -а
122. дзі́гар, -а і дзі́гар, -а – годинник

123. дзю́рка, -і і ді́рка, -і – дірка
124. докі́ль і доку́оль – доки
125. доту́ль і доту́оль, доті́ль – доти
126. да́мські, -ого – жіночий, переважно говорять – ба́бські, -ого
127. досе́ля, досі́ль, досю́оль – доти, до того часу
128. е́нде або о́нде –там, переважно говорять там
129. єже́лі – якщо, теж якщó
130. е́слі – якщо, теж якщó
131. єдзэ́не, -я і їдзэ́не, -я – їжа, переважно говорять їжа, -і і їда́, -и
132. єднолі́ти, -ого – однорідний
133. же – що, переважно говорять що
134. жеребу́к, -а – жереб'я, теж жеребі́ (жереб'я – пов.
Біла-Підляська)
135. жівороно́к, -нка – жайворонок
136. живі́ти, живі́в – жити, жив (у Володавському повіті – жити,
жив)
137. же́рдка, -і – жердина
138. жо́нца, -и – управляючий маєтком
139. жиче́не, -я – бажання
140. жеребу́чка, -і – лошачка
141. жеч, -и – переважно говорять річ, речи
142. жнива́к, -а – жнець, теж жнець, -я
143. жло́пати, жло́паю – міцно пити воду чи щось інше
144. же́би – щоби, теж щоби але рідше
145. жеб – щоб, теж щоб але рідше
146. же́жкі, -ого – палкий, гарячий, теж горі́чи, -ого і гарі́чи, -ого
147. зазд́ростити, зазд́рощу – заздрити, завидувати, теж
завідувати, завидую
148. за́кпі́тися, за́кплю́ся – поглумитися
149. за́матáтися, за́матáюся – заплутатися, вплутатися
150. за́ренька – зараз, також зараз
151. засла́бнути, засла́бну – захворіти, теж захворі́ти, захворі́ю,
занедужати
152. за́чійм – поки, також покі́
153. забу́йца, -и – убивця

154. замúрати, замúраю – забруднити
155. застіле, -я або засту^оле, -я – місце за столом
156. заздрóсни, -ого – ревнивий
157. затулка, -і – бляха до закривання отвору хлібної печи
158. зд'énце, -я – знімка, світлина
159. здубікаться, здубікався – остовпіти
160. згану́ті і згану́ти, згану́ – згадати, спом'янути (згануті – архаїчна говірка, Докудово)
161. знóвичка – знов і теж знов
162. зостáти, зостáну – залишитися
163. зизу́ля, -і і зезу́ля, -і – зозуля, теж зозу́ля, -і
164. зух, зу́ха – молодець, переважно кажуть – маладе́ц, -дця
165. звійкли, -ого – звичайний, загально говорять – звичáйни, -ого
166. здорóвле, -я і здорóв'є, -я – здоров'я
167. зелó, -а – бурян
168. знакóмство, -а – знайомство, теж знайóмство, -а
169. зéспу^ол, зеспо́лу – колектив
170. зсю^оль і зсі́ль – звідси
171. зовсі́ль і зовсю^оль – звідусіль, звідусюди
172. здорóви, -ого і здоровéнни, -ого – сильний, дужий а також рідше – дúжи, дужóго
173. звід і зву^од, звода – журавель при колодязі, теж журавéль, -і
174. знóвінька – знов, теж знов
175. знакóми, -ого – знайомий, теж знайоми, -ого
176. іна́чий – інакше, теж інакше
177. їдъóн, їдно́го – один
178. йóрзати, йóрзаю – трясти, хитати, теж трасті́, хіта́ти, хітаю трасу́
179. кавалі́р, -а – парубок
180. кавалéрка, -і – парубоцтво
181. канто́ви, -ого – гранчастий
182. кі́лько, ку^олько і ку́лько – скільки
183. колежа́нка, -і – колега, подружка, теж рідко коле́га, -и
184. кпі́на, -и – насмішка
185. ка́жди, -ого і ка́ждьон, ка́ждого – кожний

186. **кріпа**, -и – баржа
187. **кріжик**, -а – хрестик
188. **кляштор**, -у – монастир, загально говорять – монастір, -а і монастір, -а
189. **комірки і комірці**, -ів /-уов/ – манжети, **комірець**, -я – манжет
190. **кобіта**, -и – жінка, загально говорять **баба**, -и
191. **кучка**, -і – снопок вівса, ячменю або гречки
192. **коб-щоб** (рідко), переважно говорять – щоб
193. **крутава**, -и – завіруха, заметіль, завія, **теж завируха**, -і і завія, -ї
194. **криж**, -а – хрест
195. **каптур**, -і /-а/ – різновид чепця
196. **китайка**, -і – шовкова стьожка, стрічка
197. **кнігавка**, -і і **кніга**, -і – чайка (книга це в хмацькій говірці)
198. **кудєля**, -і – кожіль, **теж рідше кожель**, -і і кожіль, -і
199. **крат**, -и – клітка на матеріалі
200. **кавалок**, -лка – шматок, **теж кусок**, -ска
201. **кождьон, кожьнього** – кожен, **теж загально кажди**, -ого
202. **котори**, -ого – котрий
203. **ковру^оток**, -тка і **ковріток**, -тка – прядка
204. **косовіця**, -і – сіножаття
205. **карчик**, -а – потилична
206. **кімбалка**, -і і **кімбілка**, -и – обручка з ліщини на голову, яку колись дівки накладали в підляському народному одязі
207. **крату^овка**, -і і **кратівка**, -і – назва літньої спідниці з картатої (клітчастої) тканини
208. **калісо́ни**, -ів і -у^ов – підштанки
209. **коляда́**, -и – дідух, сніп збіжжя, якого ставили на покутю під час Різдва а також народна назва Різдва
210. **ку́лько, ку^олько, кі́лько і ку́льо** – скільки (кульо-говорять в хмацькій говірці і в говірці в околицях Вільки-Поліновської, гм. Костянтинів, пов. Біла-Підляська)
211. **каба́т**, -а – короткий каптан із сукна
212. **кра́мни**, -ого – куплений в крамниці

213. **корч, корчі** – кущ (в пов. Біла-Підляська – корча)
214. **кóроп, -а** – ропуха
215. **куркúль, -і /-я/** – груба суката колода дерева, грубий пеньок
216. **колúн, -а** – топір до розбивання грубих колод дерева
217. **ка́ляти, ка́лю** – білити, мазати піч – загально говорять
ма́зати, ма́жу і білі́ти, білю (село Заболоття, гм. Кодень, пов.
Біла-Підляська)
218. **кі́мити, кі́млю** – тямити, пам'ятати, загально говорять –
пам'ятати, пам'ятаю (село Долгоброди (Дубогроди), гм. Ганна,
пов. Володава)
219. **копа́ч, -і /-а/-** вилки з загнутими зубами
220. **кошúте, -я** – дрібні соснові галузки разом з хвоєю
221. **кранúтися, кранúся** – обернутися, теж обернутися
222. **корóбка, -і** – посудина сплетена із соломи й верболозів, яка
служила до ручного сіяння збіжжя
223. **ла́патися, ла́паюся** – хапатися
224. **ла́пати, ла́паю** – ловити
225. **лига́ти, лига́ю** – ковтати, теж ковтати, ковтаю
226. **людо́ви, -ого** – народний
227. **лепе́ха, -і і ліпе́ха, -і** – татарське зілля
228. **ло́нка, -і** – лука, в хмацькій говірці – лука, -і
229. **лика́рство, -а** – лік, теж лік
230. **люді́, люди́та** – людина, в пов. Біла-Підляська – людя, людята
231. **ляда́чи, -ого** – кепський, поганий, знищений,
теж **ке́пськи, -ого**
232. **лі́пий** – ліпше, краще
233. **лі́сни, -ого** – лісовий
234. **ля́шка, -і** – десять снопків жита або пшениці на полю
235. **ля́да, -и** – прилад до вкладання зрізаного дерева на віз
236. **лі́шні, -нього** – зайвий
237. **ле́тняк, -а і ле́тнік, -а** – літній піджак
238. **лю́стро, -а** – дзеркало
239. **ле́нта, -и** – стрічка, стьожка
240. **лі́тості́ви, -ого** – милосерний, також милосе́рни, -ого
241. **ма́яти, має** – повівати

242. **марша́лок**, -лка – дружба у весіллі і **марша́лок**, -лка
243. **майо́нток**, -тку – маєток
244. **марина́рка**, -і – піджак
245. **ма́тюрка**, -і і **ма́тінка**, -і – матуся, матінка, неня
246. **ма́риць**, -рця і **ма́рець**, -рця – березень
247. **май**, **мая** – травень
248. **мно́го** – багато а також загально говорять **ду́жо** і рідше **мні́го**
і **мні́го**
249. **ме́жи** – поміж і теж **помижі**
250. **міти**, **мів** – мати, мав, так говорять у Білопідляському повіті,
а у Володавському повіті – мати, мав
251. **морáха**, -і і **мура́ха**, -і – мурашка
252. **мокра́дло**, -а – драговина, мочар, теж **мо́чар**, -а
253. **му^ой**, **мого** – мій
254. **мша**, -и, **меса**, **служба Божа**, **мші**, **мши**, **мшею** і **мшою**
255. **медві́дь**, -і – ведмідь, в пов. Біла-Підляська – **медведя**
256. **мід** і **мні́д**, -меду – **мед**
257. **молоде́ць**, -і /-я/ – молодий у весіллі, теж **молоді́й**, -ого
258. **молоду́ха**, -і – молода у весіллі, теж **молода́**, -еї або, -ої
259. **мо́ндри**, -ого – мудрий, теж **мудри**, -ого
260. **му́жик**, -а – муж, теж **селянин**
261. **му́сить** – **мабу́ть**
262. **мні́го** – багато і теж **мні́го**, але переважно говорять – **ду́жо**
263. **моравні́к**, -а – **мурашник**
264. **метелю́ха**, -і – **метелиця**
265. **навпе́рі́д** і **навперу^од** – **насамперед**, **найперше**
266. **напа́сни**, -ого – **причепливий**
267. **нажу́та**, -и – **покривало**
268. **насторо́нок**, -нка – **невелика хвіра (хура) сіна**, **збіжжя** чи
соломи, **положеної будь-як**
269. **настро́мити**, **настро́млю** – **накидати**, **накласти** чогось як-будь
в **неладі**
270. **натарчі́во** – **настирливо**
271. **нава́бити**, **нава́блю** – **наманити**

272. **на́дитися, на́джуся** – сподіватися, надіятися, теж сподива́тися
273. **нагави́ці, нагави́ць** – штани, теж **ганави́ці і ногави́ці**
274. **нихт** – ніхто теж **нихто́**
275. **нех** – нехай, хай теж **неха́й**
276. **нічка**, -і і **ну́очка**, -і – нетля, нощиця, рідко ще **тьма**, -и
277. **ні́чалниці, ні́чалниць** – реміза
278. **ні́гди** – ніколи і теж **нико́ли**
279. **неконе́чне** – необов'язково
280. **некото́ри**, -ого – де-який
281. **наоборо́т** – навпаки
282. **нажечо́ни**, -ого – наречений
283. **насти́льник**, -а і **насту́олник**, -а – скатерта, обрус і теж **обрус**
284. **но** – але, теж **але́, а́лі і а́ле**
285. **ніц і ниць** – нічого, теж **ничо́го і нищо́**
286. **обжо́ндок**, -дку – порання біля господарства, також **по́ране**, -я
287. **охва́ра**, -и – жертва
288. **опі́туватися, опі́туюся** – вітатися, також **вита́тися, вита́юся**
289. **оддзе́льно** – окремо, теж **осо́бно, осі́бно**
290. **орди́на́нс**, -а – ординарець
291. **обу́орка**, -і і **обі́рка**, -і – хлівчик для корів
292. **обара́нчики, обаранчикі́в**, /-уов/ – бублики
293. **обля́мкі, обля́мо́к** – назва оздоблення на підляській спідниці з нашитих в низу різнокольорових стьожок
294. **око́льо́нія**, -ї або **ко́льо́нія**, -ї – хутір теж **ху́тор** але рідше
295. **бра́б**, -а або **го́раб**, -а – горобина
296. **обля́мка**, -і – стрічка нашита на спідницю в низу
297. **обо́ло́к**, -а – хмара, переважно говорять – **хма́ра**, -и
298. **оме́тра**, -и – геометр, землемір
299. **огу́льни**, -ого – загальний
300. **опу́олок**, -лка і **опо́лок**, -лка – відходи при різанню дерева на дошки
301. **олу́овок**, -вка – олівець
302. **одри́чїся, одри́чу́ся** – відцуратися
303. **одві́дки, одві́дків і -у́ов** – відвідини

304. **обóра**, -и – хлів для корів
305. **охвярува́ти, охвяру́ю** – жертвувати
306. **оста́тні**, -ого – останній
307. **обі́дати, обі́даю** – їсти сніданок, теж **сне́дати, сне́даю**
308. **обшму́ляни**, -ого – побруджений чимсь жирним,
що аж блищить
309. **осцю́к**, -а або **осьці́к**, -а – остра частина колоса жита
або ячменю
310. **окаля́ти, ока́лю** – обмазати піч, хату, загально говорять обма-
зати, обмажу́ (Заболоття, гм. Кодень, пов. Біла-Підляська)
311. **парні́к**, -а – парильний чан
312. **па́сок, паска** – поясок, теж рідко **по́яс**, -а
313. **памета́ти, памета́ю** – пам'ятати – загально говорять
пам'ятати і памнятати, пам'ятаю (село Межилистя, гм. Кодень
і село Київець, гм. Залісся, пов. Біла-Підляська)
314. **паращі́єти, парашу́** – брящати, бити по дахові (дощ або град)
315. **памро́ка**, -і – імла, туман
316. **пригану́ти, пригану́** – пригадати
317. **припра́ва**, -и – мати з кимсь перепалку
318. **пе́рез** – через, переважно говорять – **че́рез**
319. **пра́дка**, -і і **прі́дка**, -і – пряха, пряля
320. **пулучка**, -і – запаска, загально говорять – **хвартушо́к**, -шка
і **фартушо́к**, -шка (Київець, гм. Залісся, пов. Біла-Підляська)
321. **плі́тки**, -ого – мілкий, переважно говорять – **мілкі**, -ого
322. **підкваска**, -і і **пу́одкваска**, -і – кусок (шматок) тіста з попе-
реднього печева, який давніше служив за дріжджі
323. **пері́г, перога́ і перу́ог, перога́** – булка, білий пшеничний
хліб спечений на дріжджах
324. **пжева́жне** – переважно, теж переважно
325. **пукі́ і покі́, пока́** – поки
326. **преч** – геть, загально говорять – геть
327. **подохторі́ти, подохтору́** – полікувати, теж – **поликува́ти**,
полику́ю

328. **перепій** і **перепу́ой**, **перепо́ю**, також **перепо́їни**, **перепо́їн** – назва обряду зв'язаного з діленням короваї на весіллі і давання весільниками подарунків молодій парі
329. **пу́п'ях**, -а – брунька верби, теж **ко́тик**, -а
330. **па́мет**, -и – пам'ять, загально говорять **пам'ять**, -и і **па́мнять**, -и (в селах Білопідляського повіту)
331. **припов'я́стка**, -і – приповідь
332. **повіншува́нє**, -я – вітання, поздоровлення, теж – **поздоровленє**, -я
333. **пре́зент**, -у – подарунок, теж **пода́рунок**, -нку
334. **пришихува́ти**, **пришиху́ю** – приготувати, теж **приготовити**, **пригото́влю**
335. **пліснійк**, -у і **пліснійк**, -у – татарське зілля, загально говорять **лепе́ха**, -і **ліпе́ха**, -і, **лепеха**, -і (Київець, гм. Залісся і Вілька-Поліновська, гм. Костянтинів, Білопідляського пов.)
336. **пляц**, -у – площа, майдан
337. **по ко́леї** – по черзі, теж **по черзі**
338. **письмо́**, -а – лист
339. **пивні́ця**, -і – підвал, теж **льо́х**, -у
340. **поку́ль** – поки, теж **покі́ль**, **поку́оль**, **покі́** і **пока́**
341. **пліца́к**, -а – наплечник
342. **па́нство**, -а – держава
343. **по́сле** і **по́сля** – після, часто говорять – **по**
344. **питльо́ви**, -ого – питльованийий
345. **па́рубок**, -бка – батрак, наймит
346. **поку́оль** і **покі́ль** – поки
347. **поді́ле**, -я – придане, теж **по́саг** і **віно́**
348. **полóмне**, -я і **полáмне**, -я – полум'я
349. **пуд** і **пу́од** – під
350. **пості́л**, **посто́ла** і **посту́ол**, **посто́ла** – личак
351. **пас**, -а – пояс також – **пояс**, але рідше
352. **перебо́ри**, -ів /-у́ов/ – назва гапту витканого на кроснах
353. **пигу́ля**, -і – назва спідниці з домотканого полотна з вовни в різнокольорові смуги
354. **приці́пи**, -ів /-уов/ – застібки, застіжки

355. **потѣнга**, -и – могутність, міць, теж **міць**, **мо́ци** і **му^оць**, **мо́ци**
356. **пчóла**, -и і **пщóла**, -и – бджола
357. **перепі́лка**, -і – метелик
358. **пля́цок**, -цка – коржик
359. **пжева́жне** – переважно, здебільшого, теж **перева́жно**
360. **пличкó**, -а – плече, мн. **плі́чка**, **плі́чок**
361. **полуднѣ́ви**, -ого – південний
362. **пацьóри**, -ів і -у^ов – намисто
363. **пася́ки**, -ів і -у^ов – назва суконних спідниць в смуги
364. **пу^одну^ож** і **пудні́ж**, -ножа – підніжжа, прилад в ткацькому верстаті
365. **плѣ́чи**, **плѣ́чи** і **плѣ́чи**, **плечі́** – спина, теж **рідко** **спина́**
366. **портяні́й**, -ого – гребінний
367. **подáрок**, -рка – подарунок і теж **подарунок**, -нка
368. **па́цю^ор** і **па́цір**, **пацьóра** – молитва, теж **молі́тва**, -и і **молі́тва**, -и
369. **перепáсани**, -ого – оперізаний, теж **опарі́зани**, -ого
370. **по́лап**, -а – стеля
371. **полуд́няти**, **полуднѣ́ю** – полуднати
372. **полудѣ́нь**, -дня – південь
373. **полудѣ́нь**, -дня – обід
374. **пра́вити**, **пра́влю** – розказувати, оповідати, загально говорять – розказувати, розказую (правити – пов. Біла-Підляська)
375. **по́льза**, -и – користь, теж **користь**, -і
376. **пра́ве** – майже
377. **пухля́тіна**, -и – опух
378. **поспѣ́ха**, -і – дівчина, яка хоче до хлопця
379. **покі́ль** – поки, теж **поку́ль**, **покі́**, **пока́**, **пукі́**
380. **переті́ки**, **переті́к** – рід тканина на кроснах, давня назва переборів
381. **райкоті́ти**, **райко́чуть** – квакати (про жаб)
382. **ранда́к**, -а – спідниця виткана з вовни в кольорові вузькі смуги або одного кольору, одностайна, не облямована
383. **рацú́хи**, -ів /-у^ов/ і **грицú́хи**, -ів і -у^ов – оладки
384. **разі́вка**, -і і **разу^овка**, -і – разове борошно

385. **ру́жни**, -ого – різний, переважно говорять **всякий**, -ого
386. **рівне** – ревно
387. **ро́зказ**, -у – приказ, також – **прика́з**, -у
388. **ружа́нець**, -я – чотки
389. **репе́та**, -и – добавка
390. **рі́жи**, -ого – рудий, теж **рі́жи**, -ого
391. **ру^ожни**, -ого – різний, теж **всякий**
392. **ру́жне** – різно, теж **всяк**
393. **ре́нчне** – ручно, теж **ру́чно**
394. **рі́дна**, **рі́дьон** – рядна (в пов. Біла-Підляська – **ра́дна**, **радьо́н**)
395. **роді́ля**, -і – родитилька, жінка що вродила дитину
396. **рукаве́ць**, -і /**я**/ – ворок, трикутна торбинка на сир
397. **ручні́ця** – ручка, частина воза, на якій держаться драбини
(закладається на них люшні)
398. **спириту́с**, -у – спирт, теж спирт
399. **сукма́н**, -а – свитка, сирячина
400. **страну́ти**, **страну́** – струсити
401. **скруті́тися**, **скруті́вся** – збожеволіти, зваріювати,
теж **здурі́ти**, **здурію**
402. **сту́жка**, -і – велика, виплетена із соломи і лози бочка, в якій,
давній переховували збіжжя
403. **суро́ви**, -ого – сирий, в поточній мові теж **сирій**, -ого
404. **сьве́рк**, -а – смерека, переважно кажуть – **ялі́на**, -и
405. **скака́ти**, **скачу** – стрибати
406. **скро́мне** – жирне, переважно говорять – **тлу́сте**, -ого
407. **смок**, -а – змії
408. **скрузь** – скрізь, теж **скрізь**, **скру^озь** і **всю́ди**
409. **ску́ла**, -и – чиряк
410. **стамту^оль** і **стамті́ль** – звідти
411. **свисті́лка**, -і або **свистю^олка**, -і – сопілка
412. **сі́рниця**, -і а також **го́мачка**, -і – роздрібнений сир
зі сметаною
413. **спа́цер**, -у – прогулянка
414. **спу^одак**, -а – ніжна спідниця
415. **скрабі́ти**, **скра́бють** – скрекотіти (про жаб)

416. **спасьо́н, спасьо́ного** – спасенний, урятований, теж **спасе́нни, -ого і урато́вани, -ого**
417. **сту́ойочка, -і** – маленький стоячий комір у сорочці, застібаний на два гудзики
418. **слабій, -ого** – хворий
419. **су́чка, -і** – назва малих санок і назва самиці собаки
420. **сло́їк, -а** – банка
421. **са́чок, -чка** – назва жіночого піджака
422. **се́рдак, -а** – безрукавка, теж **безрукаве́ць, -і /я/**
423. **сняда́не, -я** – сніданок, теж загально **обі́д, -а**
424. **слабува́ти, слабу́ю** – хворіти, теж хворіти, хворію
425. **стамті́ль і стамту́оль** – звідси
426. **солони́на, -и** – сало
427. **са́ло, -а** – здір
428. **сто́гар, -а** – дрючок, кілок в стозі
429. **сва́ньки, сва́ньок** – веснянки, теж **постя́ннії пісні́, велико́дні пісні́ і волода́рки, волода́рок**
430. **строма́че, -я** – купа поламаних і наскладаних гілячок (галузок)
431. **сумрі́й, -я** – понурий чоловік.
432. **слизине́та, -и** – ожеледиця, ожеледь
433. **скрі́лик, -а** – кусок (шматок) цибулі, огірка, сала
434. **сту́жка, -і** – (мала) – рід посудини зробленої із соломи, яка служила до збирання ягід в лісі або до переховування яєць та чого іншого
435. **ста́ле** – постійно, теж **ста́ло**
436. **сма́рка, -і** – сопляк, сопля, шмарка, теж сопля, -і
437. **суке́нка, -і** – плаття
438. **слуга́, -і** – наймит
439. **скі́ль і ску́оль** – звідки
440. **топі́р, типі́р, топі́ро** – тепер – вживається часто слова – тепер
441. **тон і тонь, того** – цей – в підляській говірці **той** це цей а **там-той, тамтого** це той, займенник той вживається загально (тон – село Вілька-Поліновська, г.м. Костянтинів, а тонь – хмацька говірка)
442. **топі́рика і топі́рака** – тепер, теж тепер

443. **тка́чка**, -і і **ткачі́ха**, -і – ткаля
444. **тра** – треба
445. **той** – тай (в багатьох випадках в піснях виступає той замість тай)
446. **тьо́нжа**, -и і **цьо́нжа**, -и – вагітність
447. **товді́** – тоді
448. **тогда́** – тоді
449. **ти́день**, -дня – тиждень
450. **топі́рка**, **топі́р**, **топіра́ка** – тепер, теж тепер
451. **тамто́й**, -ого – той
452. **та́чки**, **та́чок** або **тача́нки**, -нок – назва ігри в яйця під час Великодня
453. **тлума́к**, -а – клунок
454. **ту^олько** або **ту́льки** і **ті́лько** – тільки, лише
455. **топіре́нька** – тепер, теж тепер
456. **те́нча**, -и і **дуга́**, -і – райдуга
457. **това́р**, -у – матеріал, матерія, полотно, теж **матеріа́л**, -у
458. **тож** – теж, також
459. **топірі́чка** – тепер, теж тепер
460. **ту^ольо** і **ту́льо** – стільки, теж загально **ті́лька** і **ті́лька** (виступає говірка в селі Вілька-Поліновська, гм. Костянтинів)
461. **тук**, -у – розпалений, гарячий жир
462. **тути́ка**, і **тута́ка** – тут, теж тут і го́де
463. **тю^отка**, -і і **тьо́тка**, -і – тітка, теж тітка в луговицькій говірці
464. **ти́бель**, -бля – дерев'яний цвях
465. **тере́бити**, **тере́блю** – вибивати зерна з колосся і
466. **тлу́сти**, -ого – масний
467. **тасе́мка**, -і – вузька стрічка, теж **кусні́к**, -а
468. **то́же** – також, також теж
469. **телу́шка**, -і – корова, теж рідко коро́ва, -и
470. **тьо́та**, -и – тітка, теж тітка
471. **тепі́р** і **топі́р** – тепер, теж тепер
472. **товді́** і **тогді́** – тоді
473. **тюрма́**, -и – в'язниця
474. **удзя́л**, -у – участь, теж уча́сть

475. **у́лий**, -я – і **гу́лий**, -я – вулик
476. **употребля́ти, употребля́ю** – потребувати, теж потребува́ти, потребу́ю
477. **у́чта**, -и – бенкет
478. **фа́мілія**, -ї – прізвище
479. **фа́лда**, -и – зборка, теж **хва́лда**, -и
480. **фа́льбо́вани**, -ого – оборчасти у вигляді оборки
481. **фа́лдочка**, -і і **хва́лдочка**, -і – складка, зборочка, зморщечка
482. **фарту́х**, -а і **хварту́х**, -а – літня спідниця
483. **фа́йне** – гарно
484. **фа́йни**, -ого – гарний, теж хорóши, -ого і го́жи, -ого
485. **ха́пати, ха́паю** – красти (рідко), теж кра́сти, кра́ду
486. **хапу́н**, -а (рідко) – злодій, також злоді́й, -я
487. **хібкі́й**, -ого – хиткий, хисткий, теж хиткі́й, -ого
488. **хре́сник**, -а – хреще́ник, теж хрище́нник, -а
489. **хво́я**, -ї – сосна, теж рідко со́сна, -и
490. **хли́нути, хли́нуть** – кинутися, теж кину́тися, кину́ся
491. **хва́ля**, -і – хвиля
492. **хві́ра**, -и і **хву^о́ра**, -и – хура, підвода
493. **хвата́ти, хвата́є** – вистачати
494. **хоромі́на**, -и – хата, загально говорять хата, -и (село Київець, гм. Залісся, пов. Біла-Підляська)
495. **хе́нці**, -у^ов – охота, переважно говорять – **охво́та**, -и
496. **хібну́тися, хібну́ся** – хитнутися, теж хітну́тися, хітну́ся
497. **хварту́х**, -а – назва спідниці пошитої з льняного домотканого полотна в широкі смуги
498. **хвартушо́к**, -шка – запаска
499. **ца́ли**, -ого – цілий, теж загально говорять ці́ли, -ого
500. **цме́нтаж**, -а – цвинтар, загально говорять – **мо́гилки**, **могі́лок**
501. **цястка, цясток** – тісточка, теж **тістка, тісток**
502. **ці́цька**, -і і **ці́цька**, -і – груди, перса
503. **ци** – чи (рідко), говорять – чи
504. **цюпиня́тко**, -а – курчатко, у Володавському повіті – **цюпині́тко**, -а